

Çınardal, F. C., Çınardal, L., Çelik, A. (2017).Yöresel müzik kültürünün yaşatılmasında sivil toplum kuruluşlarının rolü: Kars ili örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 115-131.

Geliş Tarihi: 05/06/2016

Kabul Tarihi: 21/11/2016

YÖRESEL MÜZİK KÜLTÜRÜNÜN YAŞATILMASINDA SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ROLÜ: KARS İLİ ÖRNEĞİ*

Fatma Ceyda ÇINARDAL**

Levent ÇINARDAL***

Aşkın ÇELİK****

ÖZET

Tarihsel süreç içerisinde birçok farklı kültüre ev sahipliği yaparak kültürel zenginliklerin taşıyıcısı niteliğine sahip olan Kars ve yöresi, sözlü kültür ürünlerinin önemli bir merkezidir. Başta âşıklık geleneği olmak üzere çok sayıda yöresel müzik kültür unsuru barındıran bu bölge, yaşayan kültürel değerlerin araştırılması, korunması ve yaşatılması açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda, Kars ilinde toplum yararına sosyo-ekonomik ve kültürel alanlarda çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşlarının yöresel müzik kültürünü yaşatmadaki rolünün tespit edilmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, sivil toplum kuruluşlarının gerçekleştirdiği kültürel, sanatsal ve âşıklık geleneğinin sürdürülmesine yönelik çalışmalar ve etkinlikler araştırılmıştır. Betimsel nitelikli olan bu araştırmanın yürütülmesinde, nitel araştırma yöntemlerinden yapılandırılmamış görüşme tekniği kullanılmıştır. Kars'ın yöresel müzik kültürünün geleceğe aktarılması hususunda, kent merkezinde yer alan STK temsilcileri ile görüşülerek elde edilen veriler doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yöresel müzik kültürü, âşıklık geleneği, sivil toplum kuruluşları, Kars.

THE ROLE OF NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATION IN MAINTAINING REGIONAL MUSIC CULTURE: EXAMPLE OF KARS CITY

ABSTRACT

Kars and its district, which acts as a host for many different cultures throughout historical process, is an important centre of the oral culture products. This province, which hosts a large number of local music cultural elements, initially minstrelsy tradition, is very important in terms of researching, protecting and maintaining living cultural values. In this context, the aim of this research is to identify the role of non-governmental organizations, which execute works in cultural and socio-economic fields for the benefit of public, in maintaining local music culture in Kars. In line with this purpose; cultural, artistic and minstrelsy tradition works and activities, carried out by non-governmental organizations, have been searched. During this research, unstructured conversation technique, which is one of the qualitative techniques, has been used. Suggestions have been improved in accordance with the data, acquired after interviewing with the non-governmental organizations representatives in the city centre about carrying local music of Kars, into the future.

Key Words: Local music culture, minstrel tradition, non-governmental organizations, Kars.

* Bu çalışma, 6-8 Mayıs 2016 tarihinde Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde düzenlenen "MÜZED Uluslararası 2. İpek Yolu Müzik Konferansı"nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Kafkas Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı, ceyda.cinardal@gmail.com

*** Kafkas Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı, levent.cinardal@gmail.com

**** Kafkas Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Türk Halk Müziği Anasanat Dalı, a_celik36@hotmail.com

1.GİRİŞ

Tarih boyunca kültür ve müzik ilişkisi, toplumların özgünlüğüne ve kalıcılığına yön verme hususunda belirleyici olmuştur. İnsanlığın ortak mirası olarak dünyadaki medeniyet anlayışını güçlendiren ve zenginleştiren, aynı zamanda geleceğin şekillenmesinde de önemli rol oynayan kültür; geçmişten geleceğe bir süreklilik gösterse de değişim ve dönüşüme uğrayarak küreselleşen dünyanın hızlı değişimi doğrultusunda kendine yaşam alanı oluşturmaya devam etmektedir. Kültürel özgünlüğünü koruyamayan milletlerin ise devamlılığını sağlaması mümkün değildir. Bu yönüyle, kültürel yapının korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması toplumların öncelikli hedefleri arasındadır.

Geçmişten geleceğe aktarılan ve dinamik bir yapıya sahip olan kültürel unsurların korunması konusunda halk kültürünün önemli bir rol oynadığını söylemek mümkündür. Halk kültürü kaynağını, halkın bilgi, beceri ve deneyimleri oluşturur. Bu bağlamda, halk kültürünü bir bütün haline getirerek zenginleştiren parçalar; gelenek, görenek, inançlar, bayramlar, törenler, kutlamalar, halk müziği, halk oyunları, halk sporları, çocuk oyun ve oyuncakları, geleneksel el sanatları, tiyatro, geleneksel giyim kuşam, süsleme, halk resmi, halk mimarisi, geleneksel lezzetler ve halk edebiyatı, halk bilgisi ürünleri arasında yer almaktadır (Alaca, 2015; Evcin, 2013).

Benzer bir ifade olarak Budak (2006), sözü ve müziğiyle, Türk halkının kültürünü, tarihini, coğrafi konumunu ve sosyo-ekonomik yapısını en belirgin ve en canlı biçimde yansıtan öğelerin, ozanlar ve daha sonra da âşıklar tarafından tarihin akışı ve anonimlik özelliği içinde bestelenen (yakılan) türkülerin de halk bilgisi ürünleri olduğunu belirtmiştir.

Halk bilgisi ürünlerinin somut olmayan kültürel miras kapsamında yer alan ve toplumların aynası olarak nitelendirilen müzik kültürü; bir ulusun kendisine, duygularına, düşüncelerine ve ürettiği seslere dayalıdır. Üretildiği toplumları yansıtan müzik, kültürün içine gömülmüştür. Bu ifadeler doğrultusunda, Türk müzik kültürünün de Türk kültürüyle bütünlük ve iç içe olduğu söylenebilir. Türk halkına özgü müziksel düşünce, davranış, sanat ve yaşayış öğelerinin tümü olan, Türklerin tarih sahnesine çıkışlarından başlayarak günümüze dek süregelen özgün kültürünü içeren Türk müzik kültürü; tarihi süreç içindeki coğrafi-sosyal, kültürel-ekonomik etkileşimlerin, edinimlerin (seslerin) bütünüdür (Yıldırım ve Koç, 2008; Budak, 2006).

Türk müzik kültürü, en az beş bin yıl öncesinden günümüze sürekli var olan ve gelişen bir kültürdür. Günümüz Türkiye’inde yaşayan müzik kültürünün bir bütün olarak çok uygarlıklı bir temele sahip olması, onun çok yönlü, çok boyutlu, karmaşık bir yapıda olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda, tarihsel, toplumsal ve coğrafik yapısı itibarıyla “kültürel çeşitliliğin” adeta bir şölene dönüştüğü ülkemizin her yöresinde müzik kültürünün de zenginliğinden bahsedilebilir (Altınay, 2012; Uçan, 2005).

“Bir toplumun anlaşılmasında anahtar olabilecek, bir toplumun müziğinin özel niteliğini, özgünlüğünü oluşturan müzikler, o toplumun geleneksel müzikleridir” (Bayraktar, 1992’den Akt. Aydın ve Şen, 2011). Ait olduğu kültürün anlaşılmasında müziğin önemli bir katkı sağladığını söyleyen Clarke (2001), en sabit ve en dayanıklı kültürel öğelerden biri olması sebebiyle de söz konusu olan herhangi bir ulusu, etnik ya da kültürel bir grubu anlamayı sağlayacak anahtar olduğunu ifade etmiştir (Akt. Aydın ve Şen, 2011). Bu bağlamda, toplumların sahip oldukları kültürel değerlerin, varlıklarının önemli

bir ifadesi olduğunu ve bu değerlerin başında müzik kültürlerinin geldiğini söylemek yerinde olacaktır.

1.1. Kültür Köprüsü İpek Yolu

Çin'den başlayarak Anadolu ve Akdeniz aracılığıyla Avrupa'ya kadar uzanan ve dünyaca ünlü ticaret yolu olarak bilinen İpek Yolu, sadece tüccarların değil; aynı zamanda doğudan batıya ve batıdan doğuya bilgelerin, orduların, fikirlerin, dinlerin ve kültürlerin de yolu olmuştur. Ticari hareketliliğin yanı sıra kültür alışverişine de imkân sağlayan bu binlerce kilometre uzunluğundaki İpek Yolu, olağanüstü bir tarihsel ve kültürel zenginlik sunmaktadır. Ticari, politik, diplomatik veya misyonerlik nedenler ile gerçekleştirilmiş uzak ticaretin bütün türleri, farklı toplumlar arasında kültürel değişimi de meydana getirmiştir. Şarkılar, hikâyeler, dini düşünceler, felsefi görüşler ve bilimsel bilgiler seyahat edenler yoluyla taşınmış ve güncel kalmıştır (wikipedia.org, 2016).

“Toplumdan topluma ayırt edici nitelikler gösteren ve toplumların kültür hayatını belirleyen önemli öğelerden biri de coğrafi konumdur. Asya coğrafyası ve uygarlıklar arasındaki tarihsel süreç içerisinde çeşitli nedenlerle bölgeler, dolayısıyla kültürler arası geçişler, esinleyişler ve esinlenişler, birbirlerinin kültür (müzik), tarih ve sosyo-ekonomik yapılarının da belirleyicisi olmuştur... Anadolu, İpek Yolu'nun önemli geçiş noktalarından birini oluşturur... Türk müziğinin diğer kültürlerle olan karşılıklı etkileşiminde özellikle İpek Yolu etkin ve önemli bir rol oynamıştır... Yedi bin kilometre uzunluğundaki bu yol boyunca insanlığın evrim ve uygarlık tarihi gizlidir.” (Budak, 2006).

İpek Yolu'nun yalnızca ticaret yolu değil; ulusların, uygarlıkların ve kültürlerin birbirlerini tanımalarını sağladığını; uygarlıklarla, sanatla, müzikle, edebiyatla, etnografya ile; diğer bir ifadeyle, kültürlerle yüklü bir köprü olduğunu belirten Budak (2006), İpek Yolu'nun âşıklar, ozanlar ve şairlerin de yolu olduğunu, bu yönüyle Türk müziğinin sonraki kuşaklara aktarılmasında önem arz ettiğini söylemiştir.

Türk Dünyası müzik kültürünün en belirgin özelliklerinden birini, geniş bir coğrafi-kültürel alanı kapsamak olarak ifade eden Uçan (2005), bu nedenle İpek Yolu veya Orta Asya – Anadolu ekseninde hem birbirleriyle hem de çevre müzik kültürleriyle sürekli etkileşimde bulunduğunu ve İpek Yolu sayesinde açık kültür özelliğinin korunarak Türk müzik kültürünün Dünya'nın en özgün, en karmaşık ve en belirleyici müzik kültürlerinden biri olduğunu söylemiştir. Ayrıca Uçan (2005), “İpek Yolu, bir ekonomi-ticaret, kültür, bilim, sanat ve müzik yoludur” şeklindeki ifadeyle, İpek Yolu'nun özellikle Orta Çağ Avrasyasında en büyük, en uzun süreli, en etkili ve dolayısıyla en stratejik uluslararası ve kıtalararası ulaşım, iletişim ve etkileşim yolu olduğuna dikkat çekmiştir (s.75).

1.2. Yöresel Müzik Kültürü, Âşıklık Geleneği ve Kars

Bir yörenin yerleşik insanları tarafından üretilen, söylenen ve çalınan, o yöre insanının ortak yapıtı haline gelen ve kulaktan kulağa aktarılarak yaşatılıp günümüze kadar ulaşan ve yerel kültürlerin izlerini taşıyan müzikler *yöresel müzik* olarak adlandırılmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde o yörede yaşamış tüm uygarlıkların müziksel yaşam biçimlerinin oluşturduğu bir bütün çerçevesindeki tüm çeşitlilik ve zenginlikler ise söz konusu yörenin müzik kültürünü oluşturmaktadır.

Yöresel müziğin bir boyutu olarak halk müziğinden bahsetmek mümkündür. Belli bir bölgede veya çevrede yaşayan insanların bütünü anlamına gelen halk, müzik yaptığında halk müziği ortaya çıkar; yani halk müziği halkın müziğidir, halkın kendi yarattığı müziktir; bu yönüyle halk müziği, çevrenin alışkanlıklarını gözetererek yapılan bir müzik olduğu için “ulusal nitelikler” denen öğelerin bir yankısı sayılır (Uçan, 2005; Mimaroglu, 1999).

Araştırma kapsamında incelenmiş olan Kars ve yöresi müzik kültürü ise barındırdığı kültürel çeşitlilik açısından ülkemizin parlayan yıldızı konumundadır. Tarihsel süreç içerisinde birçok farklı kültüre ev sahipliği yaparak kültürel zenginliklerin taşıyıcısı niteliğine sahip olan Kars ve yöresi, sözlü kültür ürünlerinin de önemli bir merkezidir. Başta aşıklık geleneği olmak üzere çok sayıda yöresel müzik kültür unsuru barındıran bu bölge, yaşayan kültürel değerlerin araştırılması, korunması ve yaşatılması açısından önem arz etmektedir.

Kültürel zenginliklerin taşıyıcısı olarak doğu ile batı arasında bir köprü kuran ve Türklerin Anadolu’ya açılan kapısı konumunda olan Kars ve yöresi, bulunduğu coğrafi konumu gereği Kafkasya bölgesiyle bağlantı noktasında olması; ayrıca İpek Yolu’nun kuzey kanadı üzerinde bulunması sebebiyle müzik kültürü açısından önemli bir bölgedir (karskulturturizm.gov, 2016; Açar ve Bektaş, 2015; Özkaya, 2011; Şahin, 2009).

Birçok araştırmaya konu olan bu bölge, araştırmacılar tarafından şu şekilde ifade edilmektedir:

“Türk Dünyası’nın en zengin ve özel nitelikleri olan geleneğini ve birikimini barındıran Kars, hem Anadolu’dan hem de Azerbaycan’dan beslenen bir köprü olduğu için burada eşsiz ve benzersiz zengin bir kültürel fauna oluşmuştur” (Çiftçi, 2014).

“Türkiye’nin Doğu Anadolu Bölgesinin kuzeydoğu kesiminde yer alan Kars, ülkenin doğudaki önemli serhat şehri olmasının yanında bünyesinde barındırdığı kültür mozaiği ile de dikkat çekmektedir. Geçmişten günümüze Türkiye’nin doğudaki önemli kalesi ve sınır şehri konumunda bulunan söz konusu bölge, tarih boyunca birçok medeniyete ve etnik gruba ev sahipliği yapmış; Orta Asya’dan gelen kavimlerin de geçiş ve kesişme yeri olmuştur. Bütün bunların neticesinde ise bir kültür ve dil tabakalaşması meydana gelmiş; böylece bugün bölgede zengin bir folklor, renkli bir halk edebiyatı yanında zengin bir söz varlığı ortaya çıkmıştır” (Daşdemir ve Efendioğlu, 2016).

“Kars’ın, Türklerin Anadolu’ya açılan kapısı konumunda olması, değişik tarih ve kültürel olaylara da beşiklik etmesi dolayısıyla, maniler burada da olguların bize aktarılmasında çok önemli belgelerdir” (Şahin, 2009).

“Kars ili, Kafkasya ile Anadolu’yu birleştirmesi, Azerbaycan ve İran’a giden yolların kavşağında bulunması ve bu kültürlerin kilit noktası olması sebebiyle büyük önem arz etmektedir. Kars il sınırları içinde bulunan Ani Antik Kenti’nin İpek Yolu üzerinde bulunması sebebiyle bu kültürlerin kaynaşması noktası olmuştur. Tüm bu etkileşimler halk oyunları ve müziğine yansımış ve bu konuda büyük bir zenginlik elde etmiştir” (Bozkurt ve Açar, 2014).

“Somut Olmayan Kültürel Miras listesi içerisinde Türkiye’deki önemli öğelerden biri olan aşıklık geleneğinin gelecekte de var olması, tanıtımı ve aktarılması anlamında önemli bir merkez konumunda bulunan Kars, geleneği özgün örnekleriyle gelecek nesillere aktaracak bir merkez konumundadır” (Öncül, 2011).

“Kars yöresi tarihsel olarak Âşıklık Geleneği’ne kaynaklık etmiştir... Kafkas bölgesi ile sınır olması, hem Anadolu hem de Kafkas bölgelerinin farklı kültürel değerlerini içinde barındırarak şekillenmesi dolayısıyla Kars ili, Anadolu âşıklık geleneğinin yüzyıllar boyu canlı bir şekilde yaşadığı ve korunduğu önemli bir merkezdir”(Bektaş ve Bektaş, 2014).

“Tarihi ve kültürel mirasa sahip olan Kars, hiç şüphesiz âşıklık geleneğinin merkezidir” (Aslan, 2011).

“İpek Yolu üzerinde bulunan âşıklık ocağı Kars, ülkemizde âşıklık geleneğinin hâlâ yaşayabildiği önemli merkezlerden biridir ve bu yöredeki âşıklar, hem Kafkasya’nun hem Anadolu’nun bütün havalarını, âşıklık ince sanatının bütün özellikleriyle işlemişlerdir... Kars ve çevresi âşık tarzı Türk şiiri geleneği bakımından günümüzde de ülkemizin en canlı bölgesi olması yanında, âşık tarzı tertip edilen ve söylenen şiir türleri, biçimleri ve ezgileri bakımından da en fazla çeşitliliğin görüldüğü bölgedir... Kars ve çevresi âşıklık geleneğinin iki temel ayağı vardır. Bunlardan biri âşık tarzı şiir söyleme, diğeri ise hikâye anlatmaktır” (Gökşen, 2012).

“Özellikle âşıklar tarafından aktarılan halk hikâyelerinin yanı sıra bölge insanlarından da bu hikâyelere ulaşılması, sözlü kültür açısından Kars bölgesinin önemini ortaya koymaktadır” (Öncül, 2011).

“Kars, âşık edebiyatı dendiğinde ilk akla gelen yerlerden birisidir. Dede Korkut Oğuznameleri’nde iki başkent vardır: biri düne kadar Kars’a bağlı olan Iğdır’daki ‘Karakale’, diğeri ise Kağızman’daki ‘Ağcakale’dir. Oğuzların kışlağı ve yaylağı Kars olduğuna göre halk ozanlığının başlangıcı da Dede Korkut ile Kars’ta başlamış bulunmaktadır. Yüzyıllardır devam eden usta-çırak ilişkisi âşıklık geleneğine estetik bir boyut kazandırmış; bu geleneğin geçmişten geleceğe devamlılığını sağlamıştır” (Yuvacı, Kurtçu ve Bulut, 2014).

Köklü bir tarihi geçmişe sahip olan Türkler, Anadolu’ya göç ederken kendilerine özgü gelenek ve göreneklere de bu coğrafyaya taşımışlardır. Tüm bu ifadeler doğrultusunda, Türklerin kültürel unsurlarının önemli bir kısmının günümüze kadar ulaştığını, söz konusu unsurların temelinde ozan-baksı geleneğini barındıran âşık geleneğinin olduğunu ve bu geleneğin günümüz Türkiye’inde en önemli icra merkezlerinden birinin de Kars ve yöresi olduğunu söylemek mümkündür.

Bayraktar (2014), Türk halk kültürünün önemli bir bölümünü teşkil eden ozan-baksı edebiyat geleneğinin devamı olan âşıklık geleneğinin, köklerini Orta Asya’dan aldığını ve geçmişten günümüze Türk kültürüne ait unsurları bünyesinde mayalayarak varlığını günümüze kadar sürdürdüğünü belirtmektedir. Ülker (2010) ise UNESCO’nun, somut olmayan kültürel miras konusunda toplumu bilinçlendirme çalışmaları yaptığını, Türkiye’nin sahip olduğu somut olmayan kültürel miras listesinde “Âşıklık”ın da yer aldığını belirtmiştir. Diğer bir ifadeyle, Âşıklık Geleneği, 2009 yılı itibarıyla UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine kayıtlıdır (aragem.kulturturizm.gov, 2016).

Kars yöresinde yer alan kültürel çeşitlilik, farklı müzik unsurlarına ve dolayısıyla halk oyunlarına da yansımış; “Kafkas, Halay, Bar ve Yallı” gibi çeşitli oyun türleri ortaya çıkmıştır (Bozkurt ve Açar, 2014). Kars ilinde coğrafi ve kültürel bakımdan halk sazlarında da farklılıklar görüldüğüne değinerek yörede halk oyunları oynanırken kopuz, tar, kamança, bağlama, cura, mey, balaban, davul, nağara, koşa nağara, zurna, tulum,

akordeon ve garmon, kaval gibi müzik aletlerinin bazen hepsi bazen de bir kısmının kullanıldığını söyleyen Aydın (2014), Kars yöresi halk sazlarının ise; kopuz, tar, kamança, bağlama-cura, mey-balaban, davul-nağara-kaşan, zurna, tulum, akordeon-garmon, kaval, klarnet olduğunu belirtmiştir.

Türk halk edebiyatında, aşağı yukarı XVI. yüzyılın başlarından bu yana beliren bir sanatçı olan ve sazıyla sözüyle toplum üzerinde derin etkiler bırakan âşık, sözlü geleneğin temsilcisidir (Boratav, 1978). “Sözlü hikâye geleneğinin güçlü olduğu Kars bölgesinde anlatılan hikâyelerin bütünüyle anlatıcı-âşıklar/hikâyeci-âşıklar tarafından yaratıldığı bilinmektedir; bu hikâyelerin bazılarının metinleri yayımlanmıştır ama pek çoğu yayınlanmamış hatta derlenmemiştir” (Boratav, 1978).

Bayraktar (2014), âşıklık geleneğinin yaşadığı yüzyıl içerisinde kendine yaşam alanı bulma noktasında yeni arayışlar içerisine girdiğini ve bu geleneğin yaratıcısı, temsilcisi, aktarıcısı, diğer bir ifadeyle kültür taşıyıcıları olan âşıkların, değişen yaşam koşullarına bağlı olarak gösterdikleri uyum süreçlerinin üzerinde çalışılmayı bekleyen bir sorun olduğunu belirterek âşıklık geleneğinin geçirdiği bu değişim ve dönüşüm sürecinde, bu geleneğin yaşatılarak genç kuşaklara aktarımı noktasında başta devlet kurumları olmak üzere, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlere birçok görev düştüğünü vurgulamıştır.

Kaygısız (2000) ise söz konusu değişimin 19. yüzyıla dayandığını ve bu yüzyıldan itibaren müzik kültürü ve halkın yaşama biçiminin, üretim ilişkilerine bağlı olduğunu ve bu nedenle müziğin de değiştiğini belirterek kent-köy ilişkilerinin sıklaşması ve kısmi sanayileşme ile birlikte uzun bir değişim sürecinin başladığını ifade etmiştir.

Günümüzde ise yöresel müzik kültürü, kültürel yabancılaşmanın ve toplumsal değişimin olumsuz etkileri ile karşı karşıya kalmakta; bu kültürün korunması ve devamı hususunda farkındalık yaratmanın önemi her geçen gün artmaktadır. Toplumun kendi kültürüne olan farkındalığını artırma hususunda, sivil toplum kuruluşlarının bazı görev ve sorumlulukları bulunmaktadır.

1.3. Kültürel Kalkınma Bağlamında Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil Toplum Kuruluşları (STK), sivil toplum ve bu toplum içinde gelişip büyüyen, devletin etkisinden uzak, belirli ortak toplumsal amaçları gerçekleştirmek için kurulmuş olan gönüllü kuruluşlardır (Yalçın, 2008). Resmi kurumlar dışında ve bunlardan bağımsız olarak çalışan üyelerini ve çalışanlarını gönüllülük usulüyle alan, kâr amacı gütmeyen ve gelirlerini, bağışlar veya üyelik ödemeleri ile sağlayan kuruluşlar olarak tanımlanan sivil toplum kuruluşları, kendilerine konu olarak seçtikleri dalda etkinliklerde bulunarak hem kendilerinin, hem de o konuda etkilemek istedikleri toplum kesimlerinin eğitim ve kültür açısından bilinçlenmesine yardımcı olmaktadır (Karataş, 2014; Apaydın, 2002). Bu etkileşimin yararlı sonuçlar vermeye başlamasıyla da o toplumun ve giderek tüm ulusun bilinç düzeyi değişip gelişmekte ve hatta uluslar kendi ulusal politikalarını bile değiştirebilmektedirler (Apaydın, 2002). Bu bağlamda, halk bilgisi ürünlerinin sürdürülebilirliği noktasında yeni yaşam alanlarının oluşturulması çalışmalarına kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra özellikle sivil toplum kuruluşlarının verdiği destek, yaşayan kültürel değerlerin gelecek nesillere aktarılması noktasında hayati önem taşımaktadır (Bayraktar, 2014). Günümüzde bu kuruluşlara gerekli özenin gösterilmediği

düşüncesinden hareketle bu araştırmada, müzik kültürü bağlamında STK ve yürüttükleri çalışmalar incelenmiştir.

2. YÖNTEM

Yöresel müzik kültürü ile sivil toplum kuruluşları ilişkisini ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada, Kars ili Merkez ilçede yer alan ve sanatsal etkinlikler yürüten sivil toplum kuruluşları, kültürel faaliyetler kapsamında incelenerek bu kuruluşların bölgenin müzik kültürünün kalkınmasına sağladığı katkı değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Betimsel nitelikli olan bu araştırmanın yürütülmesinde, nitel araştırma yöntemlerinden yapılandırılmamış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmacının konu hakkında bilgisinin az olduğu ve bundan dolayı görüşülen kişiyle bir nevi karşılıklı diyaloga girmesini gerektiren durumlarda en uygun yöntem olarak bilinen yapılandırılmamış görüşme yönteminde görüşmeden beklenen, görüşülen kişinin konu hakkındaki bilgi, görüş veya düşüncelerini almaktır (Böke, 2014).

Araştırmada veriler, dernek başkanları ile yapılan yüz yüze görüşmelerin ses kayıtlarından elde edilen bilgilerin deşifre edilmesi ile toplanmıştır.

Kars'ın tarihi, kültürel ve sosyal yaşamını yansıtan yöresel müzik kültürünün geleceğe aktarılması hususunda, kent merkezinde yer alan sivil toplum kuruluşlarının (Namık Kemal Âşıklar Kültür Evi-Âşık Murat Çobanoğlu Âşıkları Koruma Derneği, Âşıklar Otağı-Kars Halk Ozanları Âşık Şenlik Kültür ve Yaşatma Derneği, Kars Kültür ve Sanat Derneği, Kars Oyunları Türküleri Ozanları Derneği) temsilcileri ile görüşülerek elde edilen veriler doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, Kars ili Merkez ilçede yöresel müzik kültürü üzerine çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır:

Tablo 1.*Namık Kemal Âşıklar Kültür Evi-Âşık Murat Çobanoğlu Âşıkları Koruma Derneği***Dernek Başkanı** Mahmut KARATAŞ**Kuruluş Yılı** 17 Ocak 2011

Kuruluş Amacı	Son yıllarda bir duraklama devri yaşayan âşıklık geleneğini canlandırmak	Yeni çıraklar yetiştirerek bu geleneğin devamını sağlamak
----------------------	--	---

Faaliyetler Âşık icraları ve atışmaları

Projeler	2016 Temmuz ayında yurt içinde gerçekleştirmek üzere “Teröre Hayır, Barışa Evet” sloganlı 81 ilde Âşıklar Programı düzenleyecektir	Âşıklık geleneğinin akademik boyutta da devam ettirilmesi kapsamında üniversitede bir Âşıklık Kürsüsü kurulması	İçerisinde misafirhane, yemekhane bulunan ve büyük bir salona sahip, okul niteliğinde olan ve çıraklar yetiştirmeyi hedefleyen kalıcı bir Âşıklar Evi yapılması
-----------------	--	---	---

Ulaşılabilirlik	Derneğe ait bir web sitesi yok	Şehir merkezinde değil
------------------------	--------------------------------	------------------------

Beklentiler	Merkezi olan kalıcı bir yer tahsis edilmesi ve maddi destek sağlanması	Üniversite tarafından akademik destek sağlanması	Yerel yönetim ile işbirliği
--------------------	--	--	-----------------------------

Tablo 1’de Namık Kemal Âşıklar Kültür Evi-Âşık Murat Çobanoğlu Âşıkları Koruma Derneği Başkanı Âşık Mahmut Karataş ile yapılan görüşmeden elde edilen veriler yer almaktadır. Buna göre, âşıklık geleneğinin bir duraklama dönemi içinde olduğu, yeni nesil çıraklar yetiştirerek bu geleneğin devamını sağlamak amacıyla bu derneğin kurulduğu, sanatsal faaliyetlerin periyodik olarak değil; talep edildiğinde veya maddi imkânlar doğrultusunda gerçekleştirildiği, proje kapsamında bir takım çalışmalar yapılmakta olduğu, konum itibarıyla merkezi olmadığı ve derneğe ait bir web sitesi bulunmadığı bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca, çeşitli nedenlerle diğer STK’ler ile işbirliği içinde olmadığını belirten Karataş, bu durumun âşıklık geleneğinin devamı için olumsuz etki yarattığını ifade etmiştir. Üniversite ve yerel yönetim ile birlikte çalışmalar yürütülmesi ve maddi imkânların artırılması gerektiğini söyleyen Karataş; bu geleneğe hep birlikte sahip çıkılması hususunda yöre halkının da gerekli özenu göstermesi gerektiğini ifade etmiştir.

Tablo 2.*Âşıklar Otağı-Kars Halk Ozanları Âşık Şenlik Kültür ve Yaşatma Derneği*

Dernek Başkanı	Günay YILDIZ		
Kuruluş Yılı	1996		
Kuruluş Amacı	Âşık Şenlik'in adını ve âşıklık geleneğini yaşatmak	Yeni çıraklar yetiştirerek bu geleneğin devamını sağlamak	
Faaliyetler	Yerli ve yabancı turistlerin yer aldığı etkinliklerde âşık icraları	Âşık Şenlik'i anma günleri ve bayramı, âşıkları anma günleri	Âşıklar hakkında kitap çıkarmak ve çırak âşıklar yetiştirmek
Projeler	1950'den günümüze kadar yetişmiş âşıklar ile ilgili bir kitap çıkarmak	Âşık havalarının notaya alınması	Âşıklık geleneğinin akademik boyutta da devam ettirilmesi kapsamında üniversitede bir Âşıklık Kürsüsü kurulması
Ulaşılabilirlik	Derneğe ait bir web sitesi yok	Şehir merkezinde	
Beklentiler	Üniversite tarafından akademik destek sağlanması	Âşıkların uygulamalı derslere girebilmesi	

Tablo 2'de âşıklar Otağı-Kars Halk Ozanları Âşık Şenlik Kültür ve Yaşatma Derneği Başkanı Âşık Günay Yıldız ile yapılan görüşmeden elde edilen veriler yer almaktadır. Buna göre, Âşık Şenlik'in adını ve âşıklık geleneğini yaşatmak amacıyla bu derneğin kurulduğu, giderlerin maddi gücü yüksek üyeler tarafından karşılandığı, dernekte 40 civarında âşık ve şair üyelerinin olduğu, sanatsal faaliyetlerin periyodik olarak değil; talep edildiğinde veya maddi imkânlar doğrultusunda gerçekleştirildiği, proje kapsamında bir takım çalışmalar yapılmakta olduğu, konum itibarıyla şehir merkezinde olduğu, derneğe ait bir web sitesi bulunmadığı bulgularına ulaşılmıştır. Geleneğin yaşatılması için bu gibi derneklerin kolay ulaşılabilir ve merkezi olması gerektiğine dikkat çeken Yıldız, âşıkların değerini yaşarken bilmek gerektiğini ve gerekli özenin gösterilmesi hususunu vurgulamıştır. Âşık Şenlik'ten sonra 4. kuşak olduğunu belirten dernek başkanı Yıldız, bu sanatı 40 yıldır icra ettiğini, birçok âşık hikâyesi ve makamını (âşıklık geleneğinde kullanılan makam isimleri, ezgiye verilen isim niteliğindedir fakat âşıklar, ezginin karşılığı olarak makam yerine genelde hava terimini de kullanmaktadırlar) ezbere bildiğini belirterek bu yöreye ait 72 patentli âşık makamı bulunduğunu, bu değerlerin kaybolmaması için araştırmacıların söz konusu makamları ve hikâyeleri derlemeleri gerektiğini söylemiştir. Âşıklık Kürsüsü kurulması ve bu sanatın akademik boyutta da yer alması için çalışmalar yürüten Yıldız, üniversiteden bu hususta destek beklediğini ve öğrencilerin bu geleneği tanıtarak farkındalık yaratılmasının büyük önem arz ettiğini ifade etmiştir. Dernek başkanı Yıldız, "Âşık'ı âşık yapan meclis-i irfandır" sözüyle, dinleyici ve izleyicilerin bu geleneği yaşatmadaki rolüne değinerek günümüzde bu kitlenin azaldığını, yeterli talep olmadığını ve yetişen çırakların az sayıda

olduğunu belirterek bu geleneğe hep birlikte sahip çıkılması hususunda yöre halkının da gerekli özeni göstermesi gerektiğini ifade etmiştir.

Tablo 3.*Kars Kültür ve Sanat Derneği*

Dernek Başkanı	Vedat AKÇAYÖZ		
Kuruluş Yılı	13 Temmuz 2007		
Kuruluş Amacı	Yok olmaya yüz tutmuş kültür varlıklarını tekrar kazandırabilmek ve gelecek kuşaklara aktarmak	Yöredeki çok kültürlülüğü tanıtmak	
Faaliyetler	Kısa faaliyetler yerine uzun soluklu çalışmalar yaparak belgesel, kitap vb. somut bir ürün ortaya koymak	Tiyatro gösterimleri, müzik dinletileri, şiir yorumları	Kars bölgesindeki Terekeme kısımlarının kaybolmuş meyhane kültürünü (dinsel ritüel) yeniden canlandırabilmek
Projeler	Kars'ta yaşamış Malakanlar'ın kültürel yaşamlarının tanıtılması amacıyla Malakan Kültür Köyü yapılması	Tarihte önemli bir yere sahip olan Ani Ören Yeri'nin UNESCO'ya girebilmesi	
Ulaşılabilirlik	Derneğe ait bir web sitesi yok	Şehir merkezinde	
Beklentiler	Yaptığı ve yapacağı çalışmalar için üniversite tarafından akademik destek sağlanması		

Tablo 3'te Kars Kültür ve Sanat Derneği Başkanı Vedat Akçayöz ile yapılan görüşmeden elde edilen veriler yer almaktadır. Buna göre, yok olmaya yüz tutmuş kültür varlıklarını tekrar kazandırabilmeyi ve gelecek kuşaklara aktarmayı amaçlayan ve kısa faaliyetler yerine uzun soluklu çalışmalar yaparak belgesel, kitap vb. somut bir ürün ortaya koymayı hedefleyen bu derneğin masraflarının büyük bir kısmı dernek başkanı tarafından karşılanmaktadır. Çeşitli projeler yaparak bu yöredeki çok kültürlülüğü tanıtan dernek başkanı Akçayöz'ün güncel çalışmalarından birisi; tarihte önemli bir yere sahip olan Ani Ören Yeri'nin UNESCO'ya girebilmesi, bir diğeri iste Kars'ta yaşamış Malakanlar'ın kültürel yaşamlarının tanıtılması amacıyla Malakan Kültür Köyü yapılmasıdır. Yaptığı çalışmalarda üniversiteden akademik destek bekleyen Akçayöz, diğer STK'lar ile çeşitli nedenlerden dolayı işbirliği içerisinde olmadığını belirtmiştir. Ayrıca, derneğe ait bir mekânın olmadığı, Akçayöz'ün şehir merkezindeki kendine ait işyerini dernek faaliyetleri için de kullandığı, derneğin bir web sitesinin bulunmadığı bulgularına ulaşılmıştır.

Tablo 4.*Kars Oyunları Türküleri Ozanları Derneği (KOTODER)*

Dernek Başkanı	Salih ŞAHİN		
Kuruluş Yılı	2000		
Kuruluş Amacı	Yörenin türkülerine, müziğine, ozanlarına, havalarına ve oyunlarına sahip çıkmak		
Faaliyetler	Yöreye ait türkülerin derlenmesi, korolar kurmak	Türkiye Türkü Bayramı'nı düzenlemiştir	Saz ve tardan esinlenilerek üretilen "sazuta" adlı çalgı
Projeler	Az duyulmuş Kars türküleri üzerine 2 albüm	Kars türkülerinin, ozanlık geleneklerinin, mani ve çeşitlerinin ilk kez kitaplaştırılması	Âşıklık geleneğinin akademik boyutta da devam ettirilmesi kapsamında üniversitede bir Âşıklık Kürsüsü kurulması
Ulaşılabilirlik	Derneğe ait bir web sitesi yok	Şehir merkezinde	
Beklentiler	Derneğe ait bir yer tahsis edilmesi	Yerel yönetimin ve üniversitenin derneğin projelerine, çalışmalarına ve faaliyetlerine destek sağlaması	

Tablo 4'te Kars Oyunları Türküleri Ozanları Derneği (KOTODER) Başkanı Salih Şahin ile yapılan görüşmeden elde edilen veriler yer almaktadır. Buna göre, yörenin türkülerine, müziğine, ozanlarına, havalarına ve oyunlarına sahip çıkmayı amaçlayan dernek, çalışmalarını Şahin'in kendi müzik evinde yürütmektedir. Derneğe ait bir mekânın bulunmadığını ve bu konuda yerel yönetimden destek beklediğini belirten Şahin'in, yöresel müzik kültürü ile ilgili çalışmaları bulunmaktadır (bu yöreden derlediği türkülerin, mani ve çeşitlerinin yer aldığı kitaplar ile CD'ler). Bu yöreye özgü bir çalgı (Sazuta) geliştirerek kültürel kalkınmaya katkıda bulunduğunu söyleyen Şahin, 2003 yılında TRT ve Kültür Bakanlığı işbirliği ile ilk defa Türkü Bayramı düzenlemiştir. 1980 yılında TRT Kars Radyosu'nun kapanmasının, yöredeki kültürel değişimi olumsuz yönde etkilediğini vurgulayarak bu süreçte Kars'a ait birçok türkünün başka yörelere mal edildiğini söyleyen Şahin, iç göç sebebiyle bu yöreye ait kültürün yeterince yaşatılmadığını, dolayısıyla üniversitenin kültürel kalkınmaya bu bağlamda daha fazla destek vermesi gerektiğini belirtmiştir.

Bu bulgular ışığında, Kars'ın yöresel müzik kültürünün tarihi, kültürel ve sosyal yaşamının geleceğe aktarılmasında sivil toplum kuruluşlarının rolüne ilişkin verilere ulaşılmıştır. Toplumsal değişimin kültür ve sanat üzerindeki etkisinin, geleneksel müziklerimize de yansıdığı; iç göç, hızlı kentleşme, nüfus artışı gibi toplumsal etmenlerin ise olumlu ve olumsuz yönde bu değişimi ve dönüşümü etkilediği düşünülmektedir.

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada, Kars şehir merkezinde yer alan ve yöresel müzik kültürünün tarihi, kültürel ve sosyal yaşamının geleceğe aktarılmasında sivil toplum kuruluşlarının rolüne ilişkin verilere ulaşılmıştır. Bu bağlamda, konu ile ilgili çalışmalar yürüten dört sivil toplum kuruluşunun temsilcileriyle görüşülerek yapılan görüşmeler doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara yer verilmiştir:

- 1- STK'lerin yörenin kültürel kalkınması bağlamında amaç birliğine sahip olduğu,
- 2- Dernek giderlerinin büyük kısmının temsilciler tarafından veya maddi gücü yüksek üyeler tarafından karşılandığı,
- 3- Sanatsal faaliyetlerin periyodik olarak değil; talep edildiğinde veya maddi imkânlar doğrultusunda gerçekleştirildiği,
- 4- Yürütülen birçok çalışmanın proje destekli olduğu,
- 5- Derneklerin, temsilcilerinin kendi işyerleri ya da geçici tahsis edilmiş olduğu,
- 6- Derneklere ait bir web sitesi olmadığı,
- 7- Kendi aralarında çeşitli nedenlerle işbirliği halinde olmadıkları,
- 8- Üniversiteden akademik destek beklemedikleri,
- 9- Yerel yönetimin yeterli desteği sağlamadığı,
- 10- Yöre halkının gerekli özeni göstermediği,
- 11- İcra mekânlarının önemli merkezleri olan Âşık Kahvehaneleri'ne ilginin azalması ve bu mekânların sayısının her geçen gün azaldığı,
- 12- Denetim olmadığı için verimliliğin azaldığı,
- 13- Çıraklık geleneğinin zayıfladığı,
- 14- Yöresel müzik kültürünün çeşitli nedenlerle yozlaştığı.

Sivil toplum kuruluşlarının yapısal özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, faaliyet alanlarının periyodik olarak yapılmadığı; fon kaynaklarının istenilen düzeyde olmadığı; kamuoyu ile faaliyet duyurma yönteminin yetersiz olduğu; diğer STK'ler veya yerel yönetimler ile iletişim sıklığının yetersiz olduğu ve güncel bir web sitelerinin olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu bağlamda, kültürün yaşatılması dışında; yaygınlaştırıcı, geliştirici, derinleştirici, çeşitlendirici ve yeteneği ortaya çıkarıcı çabaların görülmediği düşünülmektedir.

Yapılan araştırmanın sonuçları doğrultusunda, sivil toplum kuruluşlarının bölgede yeterince etkili olmalarını sağlayacak yönde çalışmalara yer verilmeli ve bu kuruluşların bölgenin kültürel kalkınmasında aktif rol oynamaları sağlanmalıdır. Bu bağlamda, gelir getirici faaliyetler düzenlenmeli, aynı alanda çalışmalar yürüten STK'ler bir araya gelerek periyodik yayınlar yapmalı, üye sayısını artırmak ve bölge insanının ilgisini çekmek üzere yöntemler geliştirilmeli, sosyal ve kültürel alanlar artırılmalı ve âşıkların icra mekânlarının yeniden canlandırılmasına yönelik girişimlerde bulunulmalıdır. STK'lerin tanıtımında, yapılan çalışma ve faaliyetlerin duyurulmasında web sitelerinin varlığı ve bu sitenin güncelliğini koruması büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla, iletişim kurmak ve duyurular yaparak daha çok kişiye ulaşmak amacıyla söz konusu STK'ler web sitesi oluşturmalı ve bu site periyodik olarak güncellenmelidir. Ayrıca, STK'ler ulaşılabilirliği açısından şehir merkezinde yer almalı ve bu kuruluşlara çalışmalarını yürütmek üzere kalıcı bir yer tahsis edilmelidir. Yöresel müzik kültürünün yaşatılmasına yönelik olarak ulaşılan sonuçlar doğrultusunda;

- 1- UNESCO tarafından hazırlanan “Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi” somut olmayan kültürel mirası “yaşatarak koruma” prensibine dayanmaktadır (Bayraktar, 2014). Bu bağlamda, somut olmayan kültürel miras içerisinde önemli bir yeri olan âşıklık geleneğinin de yaşatılarak korunması için yaratım ve üretim bağlamlarının sürdürülebilir kılınmasının sağlanması (çırak yetiştirme geleneğinin canlandırılması, toplum ile âşıkların etkileşimde bulunmaları için ortam yaratılması vb.),
- 2- Yöresel çalgıların tanıtılması, üretilmesi ve icra edilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi,
- 3- Yetişen genç neslin bu kültürle iç içe olmasını sağlamak amacıyla gençlere yönelik faaliyetler düzenlenmesi,
- 4- Söz konusu kuruluşların yerli yabancı turistlerin uğrak mekânı haline getirilmesi amacıyla şehirde görünür yerlere yönlendirici levhalar yerleştirilmesi,
- 5- Ziyaretçi defteri oluşturularak gelen misafirlere görüş ve öneriler alınması; bu doğrultuda gerekli değişikliklerin yapılması,
- 6- Bu yörenin müzik geleneğine yönelik süreli yayımlar çıkarılması ve toplumun kendi kültürüne olan farkındalığının artırılması,
- 7- Âşıklık geleneğinin eğitim kurumlarında kendine yer bulması hususunda bilimsel çalışmalar yapılması (konferans, çalıştay, sempozyum vb.) önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Açar, Y. ve Bektaş, C. (2015). Kars Müzik Kültüründe Kullanılan Çalgılar. 1. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi Özet Kitapçığı. (ss. 123). Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.
- Alaca, E. (2015) Trabzon'da Halk Kütüphaneleri ve Halk Kütüphanelerinin Şehir Kültürüne Katkısı. *UKHAD*, 1(3). 1-13.
- Altınay, F. R. (2012). Türkiye'de "Çokkültürlülük" Bağlamında Halk Müziği Araştırmalarının Gerekliliği. *E. Ü. Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi*, 2, 63-90.
- Apaydın, M. (2002). Müzikle İlgili Sivil Toplum Örgütlerinin Müzik Kültürü ve Eğitiminin Gelişmesine Katkıları ve Bir Örnek Olarak "Türkiye Polifonik Korolar Derneği"
- Aslan, F. (2011). "Geçmişten Geleceğe Uzanan Bir Kültür Köprüsü: Kars Yöresi Aşıklık Geleneği." *Kars'ın Somut Olmayan Kültürel Mirası*. Editör
- Aydın, S. (2014). Kars'ta Yöresel Halk Oyunları. "Doğu Dünyasında Geleneksel Türk Müzik Kültürü" Uluslararası Müzik Sempozyumu Kitabı. (ss. 249-258). Kars: Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.
- Aydiner, M. ve Şen, Y. (2011). Geleneksel Türk Halk Çalgılarının Müzik Öğretmenleri Tarafından Kullanılma Durumu. *Milli Folklor Dergisi*, 23(91), 140-149.
- Bayraktar, Z. (2014). Geleneğin Aktarımında ve Yaşatılmasında Göçmen Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: İzmir Bosna Sancak Kültür ve Yardımlaşma Derneği Örneği. *TÜRÜK Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 193-206.
- Bayraktar, Z. (2014). Aşıklık Geleneğinin Yaşatılmasında Kültürel İcra Mekânı olarak Eğitim Kurumlarının Rolü: İzmir Halk Aşıkları Derneği Örnekleme. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 20-35.
- Bektaş, E. ve Bektaş, C. (2014). Gelenekten Günümüze Kars Aşıklık Geleneğinde İcra Mekanları. "Doğu Dünyasında Geleneksel Türk Müzik Kültürü" Uluslararası Müzik Sempozyumu Kitabı. (ss. 269-275). Kars: Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.
- Boratav, P. N. (1978). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı (3. Baskı)*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Bozkurt, F. ve Açar, Y. (2014). Kars İli Ocaklı Köyü Halk Oyunları Müziklerinin Makamsal Analizi. "Doğu Dünyasında Geleneksel Türk Müzik Kültürü" Uluslararası Müzik Sempozyumu Kitabı. (ss. 227-240). Kars: Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.
- Böke, K. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (4. Baskı)*. İstanbul: Alfa.
- Budak, O. A. (2006). *Türk Müziğinin Kökeni-Gelişimi*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Çiftçi, İ. (2014). Kars Aşıklarının Toy Meclislerinde Usul ve Erkan. "Doğu Dünyasında Geleneksel Türk Müzik Kültürü" Uluslararası Müzik Sempozyumu Kitabı. (ss. 185-194). Kars: Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.
- Daşdemir, M. ve Efendioğlu, S. (2016). Kars ve Erzurum Ağzlarında Rusça Ödünç Kelimeler. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 55, 159-178.
- Evcin, E. (2013). Türk Halk Kültürü Araştırmaları İçin Önemli Bir Kaynak: Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi. *Milli Folklor Dergisi*, 25(100), 225-242. 04.04.2016 tarihinde www.millifolklor.com/tr/sayfalar/100/21-.pdf adresinden alınmıştır.
- Gökşen, C. (2012). *Sana Mı Kalmış – Aşık Günay Yıldız Hayatı-Sanatı-Şiirleri-Atışmaları-Hikâyeleri*. Ankara: Korza Yayın.
- Karataş, A. (2014). Toplumda Çevre Bilincinin Yaygınlaştırılmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Türkiye Örneği. *Turkish Studies Dergisi*, 9(2), 855-867.
- Kaygısız, M. (2000). *Türklerde Müzik (1. Baskı)*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Mimaroglu, İ. (1999). *Müzik Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.

- Öncül, K. (2011). *Doğu Anadolu'da Kültür Turizmi İçin İttifaklar BM Ortak Programı Kars İlinin Somut Olmayan Kültürel Mirasının Haritalandırılması Projesi-Sözlü Gelenekler ve Anlatımlar*. Kars: Kars Valiliği.
- Özkaya, Y. (2011). *Kars'ın Somut Olmayan Kültürel Mirası*. Kars: Kars Valiliği Kültür Yayınları Dizisi.
- Şahin, S. (2009). *Kuzeydoğu Kültüründe Kars Manileri (Derleme-Araştırma-İnceleme)*. Ankara: Yıldız Kağıtçılık Matbaa.
- Uçan, A. (2005). *Türk Müzik Kültürü (2. Baskı)*. Ankara: Evrensel Müzikeyi.
- Ülker, A. (2010). *Kültürel Değerlerin Korunmasında Sivil Toplum Örgütlerinin Rolü: (Ahilik Kültürü)*. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Kütüphane Başkanlığı, Ankara.
- Yalçın, N. (2008). *Sivil Toplum Kuruluşları ve Yoksulluk*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Yıldırım, V. ve Koç, T. (2008). *Müzik Felsefesine Giriş (4. Baskı)*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Yuvacı, G., Kurtçu, E. & Bulut, M. H. (2014). Âşık Murat Çobanoğlu Türkülerinin Çok Boyutlu İçerik Çözümlemesi. "Doğu Dünyasında Geleneksel Türk Müzik Kültürü" Uluslararası Müzik Sempozyumu Kitabı. (ss. 52-62). Kars: Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuarı.
- <http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,131529/asiklik-gelenegi.html> 04.04.2016 tarihinde erişilmiştir.
- https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0pek_Yolu 22.05.2016 tarihinde erişilmiştir.
- <http://www.karskulturturizm.gov.tr/TR,54868/ani-orenyeri.html> 22.05.2016 tarihinde erişilmiştir.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

The culture, as a common heritage of mankind, strengthens and enriches the understanding of civilization in the World, as well as having an important role in the embodiment of future, getting changed and being transformed despite showing continuity from past to future. Additionally, it goes on creating living space for itself in accordance with rapid changing of globalizing World. It is possible to ensure continuity for people who cannot protect their cultural distinctness. From this aspect, protecting and maintaining cultural structure and handing down the next generations are the initial aims of societies. In this context, it can be said that cultural values of societies are important expressions of their existence and among these values, music culture ranks in priority. As hosting many cultural varieties, the music culture of Kars and its district, which has been examined within the context of this study, is considered as a rising star. Kars and its district has characteristic of cultural wealth, hosted a wide variety of cultures throughout the history. Moreover, it is an important centre of oral music culture. This region has many local music elements, initially minstrel tradition, so it is important to search, protect and maintain these living cultural values. Kars and its district has a precious place in music culture, since it works like a bridge between East and West as cultural wealth carrier, it is the gateway for Turks to Anatolia, it is on the joint point with Caucasia region and on the northern side of Silk Road. In this context, the aim of this research is to identify the role of non-governmental organizations, which execute works in cultural and socio-economic fields to the advantage of public, in maintaining local music culture in Kars. In line with this purpose, cultural, artistic and minstrel tradition works, concerts, festivals, activities etc., carried out by non-governmental organizations, have been searched.

2. Method

In the present study, unstructured conversation technique, which is one of the qualitative techniques, has been used. Suggestions have been improved in accordance with the data, acquired after interviewing with the non-governmental organizations (Namık Kemal Culture Centre, Society for the Prevention of Âşiks, Âşiks Pavilion – Society for Âşık Şenlik Culture and Sustenance, Kars Culture and Art Society) representatives in the city centre about carrying out local music, which reflects historical, cultural and social life of Kars, into the future. It can be said that cultural diversity in Kars and its district has an effect on the enrichment of music culture in this province. Within this context, when ordinary diligence is shown to these organizations working on maintaining cultural prosperity, it is believed that local music culture is to protect against negative influences of cultural alienation and social evolution.

3. Findings, Discussion and Results

Finding data showed that the non-governmental organizations have an important role on how to carry out the history of Kars local music culture, Kars culture and social life to the future. It is thought that the effect of social variation on culture and art reflects to traditional music, internal migration, rapid urbanization and increase in population also effect these changings and transformations both positively and negatively. In accordance with the acquired indications, it is extrapolated that non-governmental organizations have

goal congruence on region's cultural progress, most part of association's expenses are paid by representatives or rich members artistic activities take place not periodically but when demanded or in accordance with financial possibilities, many conducted works are supported by projects, association's localities are representatives own places or temporary assigned places, associations do not have web sites, there is no cooperation among associations because of several reasons, the request of academic support from universities, local administration are not efficiently supported by them, people do not take it seriously, there is fall in interest on Minstrel Cafe which are important performance places and the number of these cafes have been decreasing day by day, productivity has been declining, because of uncontrolled environments, apprentice traditions has been declining and local music culture has been degenerating because of various reasons.

In accordance with the research, many performances are about to have an end, however they should take place in this region, since they will provide opportunity to non-governmental organizations to act effectively. Also, opportunities should be given to non-governmental organizations, by this means they will have active role in cultural progress. In this context, income activities should be organized, non-governmental organizations working in the same field should come together and broadcast periodically, some techniques should be developed in order to increase the number of members and take attention of the people life in this province, the number of social and cultural fields should be increased, performance places on minstrels should be revived again. It is also important to use web-site in order to introduce non-governmental organizations, announce their works and activities. Another important step is to upload the web sites. Thus, it gets easy to communicate and announce works and activities to people and reach more people by this way. Non-governmental organizations should create web site and this web site should be updated periodically. In addition, the locals of non-governmental organizations should be in city centre, so more people can contact them and permanent places should be assigned for them.

The results of the present study have revealed about the sustaining local music culture; "Intangible Cultural Heritage Protection Contract" prepared by UNESCO, bases on the principle of protecting the intangible cultural heritage through sustaining (Bayraktar, 2014). Within this context, it is emphasized that some aspects should be observed, in order to protect and sustain minstrelsy tradition which has an important place in intangible cultural heritage. Reviving apprentice training heritage, establishing an environment for people and minstrels interaction, carrying out a study in introducing, producing and using local instruments, organizing youth oriented activities in order to provide new generations living with this culture together, placing signboards/billboards in cities to help domestic and foreign tourists to visit these respective instructions, asking questions' opinions and suggestions by using guest ledger books, making necessary changes in this direction, publishing periodicals oriented music tradition of this region and increasing the awareness of people about their own culture and making academic studies (conference, workshop, symposium etc.) on minstrelsy heritage taking place in educational instructions are suggested.